

Julij. Pontificat^o nostri Anno. xij. Ut aut tam utiles tamq^{ue} necessarie preces huiusmodi locū exauditiōis votiue facili^{us} et vberius multiplicatis intercessoribus obtineant apud deū discretionē vestrā monem^{us}/hortamur et rogam^{us} attēte vobis in remissionē peccaminū/nihilomin^{us} iniūgētes quaten^{us} p^{ro}tenta in eisdē litteris p^{ro} vos et fratres eiusdē ordinis in vestris sermonibus/tā in ecclesijs et locis vestris q^{uam} alibi vbi vos vel ipos p^{ro}ponere p^{ro}gerit verbū dei eis nihilomin^{us} expositis vt meli^{us} intelligātur ab oibus in vulgari sollēniter publicātes/oratiōes easdē in missis quas vos et eosdē fratres celebrare cōtinget de cetero circūstantib^{us} clero et ipso deuoteq^{ue} similiter orantib^{us} sic solerter et fideliter iuxta p^{ro}dictarū litterarū continētiā faciatis/ q^{uod} vos et ipsi p^{ro}dictā indulgentiā valeatis cōsequi/ et alia retributionis eterne p^{ro}mereri. Datū Auinion^{is}. kl. Julij. Pontificatus nostri Anno. xij.

Tabula sup bulla reformationis dñi Benedicti pape. xij.

Ca. primū. Excellens cōmendatio ordinis cisterciēn^{sis}/ maxime quantū ad vitā contēplatiuam.

Ca. secundū. Q^{uod} quilibet cōuent^{us} ordinis habeat p^{ro}priū sigillū

Ca. tertiu^m. De forma iuramēti p^{ro} quēlibet abbate p^{ro}uisq^{ue} administrationi se imisceat ad sancta dei euāgelia prestandi.

Ca. quartū. De mō alienādi res imobiles/ vt iura aut diminuendi pēssiones/ vel census/ et vendēdi arbores siluarū ceduarū.

Ca. quintū. Q^{uod} pecunia rei vendite nō cōuertatur ad aliquos vsus/ nisi ad acquisitionē vel debitorū solutionem/ et quō sub quattuor seraturis seruari debet.

Ca. sextū. De cōcessionib^{us} et locationibus iuriū et reddituū nō faciendis vltra quinquēniū.

Ca. septimū. Quō possessiones parue et steriles possunt dari sub annuo censu pecuniario.

Ca. octauū. De forma p^{ro} quā mutuū cōtrahi/ et nō cōtrahi pōt^{est}

et q abbas in remotis agens non pot accipere in mutuū vltra centū libras tyrosi.

Ca. nonū. Q in sigillo abbatis debet esse nomē pprium/ et in contractibus cum consensu conuentus factis aponant sigilla abbatis et conuentus.

Ca. decimū. De iuramēto officiariorū monasteriorū q inter cetera iurant/ q de receptis et expenſi fidelem comptū faciant.

Ca. vndecimū. Q in quolibet monasterio pſtuantur duo burſarij qui oēs pecunias vndecūqz veniētes recipiāt/ et ad mandatū abbatis ceteris officialib⁹ ministrāt et fidelem rationē de omnibus reddant.

Ca. duodecimū. Q abbates de receptis et expenſi rationē reddere debent seniorib⁹/ et in regressu de via reddāt burſarijs cōputationes et restas pecuniarū/ sed clausula ista postmodū per dñm Clementē papā. v. fuit reuocata.

Ca. decimūtertū. De visitationib⁹ in ordine faciēdis solū per abbates/ vel p monachos qui caueant recipere munera suspecta/ et de eorū societate.

Ca. decimūquartū. Quō se habere debeāt abbates et monachi ac eorū familie in monasterijs p que transcūt vbi sunt hospites/ tam eundo ad dictas visitationes/ qz ad generale capitulū et alſ/ et de numero euectionū abbatum.

Ca. decimūquintū. Q abbates nō venientes ad generale capitulū/ et nō habētes impedimentū legitimū/ seu licentiā teneantur soluere duplicē expensarū quas facerent veniēdo et redeundo/ abbates vero habētes impedimentū legitimū/ vel licentiā tenent mittē pcuratorē q debet iurare excusatōes eē veras

Ca. decimūsextū. Q oēs tenent solue ptributōes sibi ipositas recusantes aut seu rēnuētes soluere/ et oēs ipedimētū pſtates publice vel occulte debēt cōpelli aucte aplice p cēsura eccliaſtica et alia remedia remoto appellatōis obstaclo/ et in caplo gnālī

Ca. decimūseptimū. De receptorib⁹ dictarū pmi (publicari. butionū/ et mō p eos obseruādo/ vbi nota excōicationē. Sz tñ modus iste nō potuit pſtinuari seu obseruari/ sed sepi⁹ fuit mixtat⁹. Idcirco p Piū. ij. et Innocētū. viij. aliter fuit ordinatū.

Ca. decimū octatum. *Q* in ordine nō recipiant in monachos
z cōuersos/nisi cū cōsilio seniorū z p̄sone idonee ad ea que con-
ueniunt monachis vel cōuersis.

Ca. decimū nonū. *Q* p̄sone ordinis maxime monachi p̄nis
bruni vel albi coloris vt̄antur eorūq; familia nō habeāt vestes
partitas/z caueant a curiositate vasorū argenteorū z quozūli-
bet ornateorū.

Ca. vicesimū. *Q* nullus abbas ducat vltra vnū secularē cleri-
cum vel laicū exceptis abbate cisterciū z quattuor primis.

Ca. vicesimū primum. De esu carniū in camera abbatis/z in
firmitorijs/z nō extra monasteria/z de pena trāsgredientiū et
vbi coquant. Sed dñs Sixt^o p̄p. iij. articulū istū oīnō remisit
dispensandū z declarandū ad abbatē cisterciū/z capitulū gene-
rale/put viderint expedire.

Ca. vicesimū secundū. *Q* oēs monachi dormiāt in dormito-
rio exceptis infirmis/qui in cameris infirmitorij iaceant/z offi-
ciarijs in locis sibi deputatis.

Ca. vicesimū tertium. *Q* oēs celle in dormitorio illico destruan-
tur/z nulle ampli^o ibidē instituant resistentes z impedimentū
p̄stantes/seu p̄stari pcurātes/necnō consiliū auxiliū vel fauo-
rem/publice aut occulte p̄stantes excōicationis sententiā ipso
facto incurrūt. Priores aut z sup̄iores iuxta abbat̄i arbitriū
possunt habere cellas.

Ca. vicesimū quartū. Inhibitio ne monachis def̄ porcio vini
bladi/vel pecunie/sed omnia eis sunt cōia. Itē q; nulli mona-
cho assignent̄ reddit^o/aut pars p̄uentiū/vel aliqua pensio p̄
victu/vestitu/vl̄ quacūq; alia de causa. *Q* nulla fiat sectio bo-
norū fructiū/redituū/vel p̄uentiū inter abbatē z cōuentū/
vel officiales/z si que facte sunt reuocant. Abbates qui oppo-
sitū fecerint/vel fieri pmiserint deponant/monachi qui quō-
cūq; cōtradixerint/aut impedimentū prestiterint perpetuo
carceri mancipentur.

Ca. vicesimū quintū. Abbatib^o benemeritis qui volūtarie ce-
dunt cōgrua p̄uisio assignari poterit.

Ca. vicesimū sextū. Nullus monach^o vel cōuersus ordinis ed̄

taturā tenere p̄sumat exceptis cellarario/ p̄curatore/ ⁊ grangl-
arū rectorib⁹. Cellarario aut̄ cisterciū ⁊ quattuor primarū pos-
sunt abbates p̄mittere duas equitaturas.

Ca. vicesimūseptimū. Inhibet̄ monachis pecuniā p̄gregare.
Iura/ possessiones/ reddit⁹/ pensiones/ animalia/ ⁊ alia bona
emere siue pp̄rio siue alio noie/ aut alijs ad nutriendū anima-
lia/ aut ad augmentū dare/ peculiū occultare seu detinere/ sed
omnia p̄ abbatē in utilitatē cōmunē aplicent̄. Et q̄ monachi
vel cōuersi talia cōmittētes/ vel cōuersioni huiusmodi resisten-
tes/ seu impedimentū p̄stantes/ aut p̄stari p̄curantes/ ⁊ pecu-
liū nō reuelantes/ ⁊ dantes abbatib⁹/ eoip̄o sunt inhabiles ad
quacūq̄ administrationē. Qui vero pecunias siue alia bona
quibuscūq̄ mutuāt siue debita fingūt que nō debēt puniant̄.

Ca. vicesimūoctauū. Q̄ abbates tenēt̄ p̄uidere sufficiēter ne-
cessaria monachis ⁊ p̄uersis/ sanis ⁊ infirmis sc̄dm monasterij
facultatem/ inhibēdo ne ponant̄ plures monachi vel cōuersi q̄
ex facultatib⁹ monasterioꝝ p̄uideri valeant.

Ca. vicesimūnonū. De generalib⁹ studijs monachoz ordinis/
que collegia dicuntur multū determinate in vniuersis mundi
provincijs.

Ca. tricesimū. Q̄ scholares mittant̄ ad studia p̄ abbates suos
de cōsilio visitatoris ⁊ conuētus/ ⁊ sint magis dociles ⁊ idonei
Et quo tēpore debent mitti.

Ca. tricesimūprimū. Q̄ vbi sunt .xl. monachi in monasterio
mittant̄ Parisius duo studētes/ vbi sunt. xvij. vel .xx. vnus
mittatur/ ⁊ qui infra vide textū.

Ca. tricesimūsecūdū. De bursis magistri regentis/ lectoris sen-
tentiariū/ ⁊ biblici. Sed ordinatio ista nō potuit obseruari pp̄-
ter paucitatē ⁊ paupertatē studentū.

Ca. tricesimūtertū. De iuramēto cellararij ⁊ aliorū officiariorū
in studijs existētiū Et de eoz cōpotis. Et q̄n mitti debēt
burse studentū p̄ abbates. Et de pena eoz qui nō miserūt.

Ca. tricesimūquartū. De cura animarū studentū/ Sed q̄ ex-
tunc status ipsorz studioꝝ fuit mutatus necesse fuit etiā articu-
lum istū mutari/ vbi nota de idoneis studētib⁹ p̄ abbatē ci-

tercienſi ibidē retinēdis vſq; ad magiſteriū.

Ca. triceſimūquintū. Inhibitiō ne in aliquo dictōꝝ studio legant vel audiant iura canonica vel etiā extra illa verūtamē postmodū alius summ⁹ pontifex p vtilitate ordiſ dedit facultatē abbati cistercij diſpēſandi cū. xxiij manachis ordinis vt dicta iura canonica audire legere ⁊ in eis grad⁹ recipe possint.

Ca. triceſimūſextrū. Iſterū de cellarario/lectorib⁹ ⁊ alijs officialibus in studio parisiē ⁊ alijs collegijs.

Ca. triceſimūſeptimū. De puiſione magiſtroꝝ ⁊ baccalarioꝝ/ ac de ptāte capli generalis ad cōpellendū appellatiōe remota.

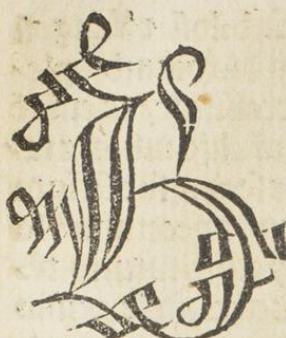
Ca. triceſimūoctauū. De iuramēto nouoꝝ magiſtroꝝ ⁊ baccalarioꝝ in theologia. Et q in feſto magiſteriū non expendat vltra valorē mille turoneſi argenti.

Ca. triceſimūnonū. De tpe infra qd poſſunt pariſi⁹ legere bibliā ⁊ ſentētiā/ ſc; qui per ſex annos ſtuduerit in theologia ⁊ idoneus extiterit poſſit facere curſū biblię/ Et qui p octo ānos ſtuduerit in theologia poſſit legere ſentētiā ⁊ nō ante.

Ca. quadraſeſimū. Q; ſingulis annis iſtud pūilegiū legat in caplo generali/ ⁊ ſemel in anno in quolibet caplo ordinis.

Ca. quadraſeſimūprimū. Q; ſingulis annis iſtud ſtatutū legatur in capitulo generali. Et ſemel in anno in quolibet caplo ordinis. Auctorit⁹ ſeu ptāſ abbatis cistercij abſoluendi trāſgreſſores hmōi ſtatutoꝝ.

Ca. quadraſeſimūpmū. Potēſtas ⁊ auctoritas cōceſſa abbati cistercij ad abſoluēdū omnes abbates ⁊ pſonas ſui ordinis de tranſgreſſione pceptoꝝ in iſta reformatione apoſtolica auctoritate poſitoꝝ/ ſc; ecnō a ſentētijſ excomunicatiōis ⁊ alijs cēſuris cōtra trāſgreſſores latis/ ⁊ ad diſpenſandū cū eis ſup irregularitate inde cōtracta. Cum cūm eiſ ſit ſoluere cuius eſt ligare/ ⁊ inferioꝝ nō poſſit in ſuperiorem nullus de ordine eos aliter ab his abſoluere poſſet.



Benedictus

Ep̄s seruus seruo
rū dei. 1 Ad p̄

petuā rei memoriā. Fulgens sicut stella ma-
tutina in medio nebule sacer Cisterciens̄ or-
do in ecclesia militante/strenue militat ope-
ribus ⁊ exemplis/seruideq; satagit p̄ sancte
cōtemplationis applausum/ ⁊ innocētis vi-
te meritū mōtana scādere cū maria seq; p̄
exercitiū laudabiliū exactionū / ⁊ pensum
p̄iorū operū curiosū / Ab̄arthe satagētis officio cōformare. Hic
nempe ordo/in diuini cult⁹ ministerio sedulus vt sibi ⁊ alijs p̄
ficiat ad salutē/ in sacre lectiōe pagine studiosus/ vt ad p̄fectā
excellētie sup̄ne cognitiōē valeat puenire p̄stant ⁊ p̄mptus
in operibus caritatis vt adimpleat legē christi a mari vsq; ad
mare palmites suos meruit dilatare/q; gradualiter ad virtu-
tum culmina patenter ascendit/ ⁊ p̄inde p̄ sacri pneumatis in-
flāmatis corda debilia fistulas gratijs abundauit/ dignūq; se
reddidit a Romana ecclesia/ecclesiarū omniū magistra/ mul-
tis insigniri priuilegijs ⁊ gratiosis fauorib⁹ cōmuniri. Huius
quoq; ordinis ab adolescētia nostra p̄seuerant iugū sustulim⁹
⁊ in eo alumni effecti p̄ temporū curricula diuturna creuimus/
tam in illo q̄ extra ip̄m successiuis p̄relationū honorib⁹/ ⁊ tan-
dem cōscendimus q̄q; imeriti sūmi cathedrā pastorat⁹. Licet
aut̄ exigente ap̄lici magisterij cura cuiuslibet ordinis approba-
ti clementū felix ⁊ floridum plenis affectibus in eo zelemur a
quo celice ac terrene salutis p̄fectio deriuatur / eundē tamen ci-
sterciens̄ ordinē acie interne deuotionis ⁊ caritatis aspiciamus/
⁊ ea que ipsius salutē ⁊ prosperitatē respiciant/quaten⁹ eterni
patris beneplacitis gratificari credimus fauorabiliter p̄mo-
uemus. Sane recensentes memoriter q̄ ab olim dum eramus
intra ordinē p̄libatā certa nos experientia instruebat/ q̄ sup̄
q̄ plurimis articulis inferius explicatis ordo ip̄e apostolice p̄-
uisionis remedijs indigebat. Hos hactenus ⁊ mode. no tem-
pore sup̄ eis ⁊ nōnullis alijs a dilecti filijs Guillerino cisterciens̄
Johāne de Firmitate/ Johāne de Claraualle/ ⁊ Raynaldo de

abhorimūdo monasteriorum dicti ordinis Labilosi et Vngon
 diocē abbatib⁹ diligēti collatiōe p̄habita sup̄ his omnib⁹ ple
 narie informati/dignū duxim⁹ p̄ vrgenti necessitate/ac euidē
 ti vtilitate ordinis memorati/suadētibus etiā alijs iustis et ra
 tionabilib⁹ causis statuta et ordinatiōes p̄t series subscripta
 describit/auctoritate ap̄lica edere/que volum⁹ et decernim⁹ so
 lidā habere roboris firmitatē/eaq; debere p̄petuis futuris tē
 poribus firmiter obseruari. 2 Uidelicet cū cautele p̄uisio
 in omnib⁹ sit habenda/et p̄cipue ne paulatine deueniat in col
 lapsum qd̄ est antiquitate vel p̄lixitate pacti tēporis acquisi
 tū. Statuim⁹ ac etiā ordinam⁹/q̄ qlibet cōuent⁹ cuiusuis mo
 nasterij seu alteri⁹ loci cōuentualis dicti ordinis habeat p̄priū
 et speciale sigillū. 3 Et q̄ qlibet abbas monasterij/sive ali⁹
 loci alterius cōuentualis administratiōi principaliter p̄sident
 eiusdē ordinis/et etiā abbas cisterciēn qui ē p̄ tēpore antequā
 abbacie sue vel administratiōi h̄mōi se imisceat/iuramentū
 prestare ad sancta dei euāgelia teneat / quilibet scz inferior in
 manib⁹ patrisabbatis qui electionē de ipso factā p̄firmare ha
 bebūt/et in p̄sentia sui p̄prii cōuent⁹/necnō ipse abbas cisterciēn
 qui est p̄ tēpore suo cōuentu/et p̄nominatis trib⁹/necnon mo
 nasterij de Pontignaco dicti ordinis Antisiodoreni diocē ab
 batib⁹/si apud dictū monasteriū cisterciēn p̄sentes extiterint/
 et possessiones vel iura ad suū monasteriū vel aliū cōuentua
 lē locū eius p̄tinentes seu pertinētia nō vendet/nec alienabit/
 neq; impignozabit/neq; de nouo infeudabit/nec p̄ aliquē mo
 dū donabit/ nisi p̄ modū inferius designatū. Et hoc idē illi q̄
 nunc sunt abbates monasterioꝝ/seu alioꝝ locoꝝ cōuentualiu
 ipsi⁹ ordinis regimini p̄sidentes teneant iuramentū p̄stare/in
 fra sex menses postq̄ statutū et ordinatio h̄mōi publicata fue
 rint in primo secuturo cap̄so gnāli eiusdē ordinis. 4 Qd̄
 quotiescūq; alienationē rei immobilis/vel iuriū alicui⁹ monaste
 rij/vel alteri⁹ loci cōuentualis dicti ordinis/vel diminutionē
 censuū/seu pensionū/vel canonis/aut venditionē arborū sil
 uarū nō ceduarū iminere cōtigerit faciendas/tractat⁹ duozū
 dierū ad minus interpolatoꝝ/diligens et maturus p̄cedere de

974

beat/habēdus p abbatē monasterij seu p̄sidentē regimini alte-
rius loci cōuentualis/cuius erūt res/iura/census/pensiones/
canon/z silui hmōi/ cū suo p̄uentu monasterij seu alterius loci
cōuentualis prefati. Et nihilomin⁹ alienatio seu venditio hu-
iusmodi fiat de cōsensu ipsi⁹ cōuentus vel maioris z sanioris
partis eiusdē/z q̄ de tractatu z cōsensu iā dictis scriptura cōfi-
ciatur auctentica/in qua noīa z cognomina tractantiū z cōsen-
tientiū/z sigilla abbatis monasterij vel p̄sidentis regimini al-
terius loci cōuentualis/z cōuent⁹ monasterij seu loci hmōi ap-
ponant. Et anteq̄ p̄cedatur ad alienationē seu venditionē ip-
sam petat z obtineat licentia sup hoc ab ipsi⁹ ordinis capto ge-
nerali/z subsequat discussio sup alienatione seu venditiōe hu-
iusmodi faciēda p̄ duos abbates p̄dicti ordinis ab eodē mona-
sterio seu alio cōuentuali loco non remotos/per dictū genera-
le capitulū deputandos/z cū approbatione seu auctoritate du-
orum abbatū prefatorū/quodq̄ tam abbas monasterij seu p̄-
sidentis ipsi cōuentuali loco/quā duo abbates p̄dicti/z etiā pa-
ter abbas eiusdē monasterij/vel deputat⁹ ab eo p̄sente cōuen-
tu ipsius monasterij/seu alterius loci cōuentualis/cui⁹ res/iu-
ra/census/pensiones/vel canon/aut silue huiusmodi alienan-
da seu vēdēda fuerint iuramētū p̄stent/ante discussionē predi-
ctam q̄ in p̄missis fideliter se habebunt/omni dolo z affectiōe
inordinata remotis/z q̄ etiā fiat de causis alienationis seu vē-
ditionis huiusmodi/z solēnitatibus p̄fatis/p̄ quattuor abba-
tes p̄dictos/z p̄sidentē ipsi cōuentuali loco/sub eorū sigillis
plena z fidelis relatio in primo subsequenti generali capitulo
antedicto/vt videat si circa hec oīa debite p̄cesserūt. Verū cū
monasteriū seu alius cōuentualis locus/castrū/villa/grangia
vel res alia multū notabilis alienandū vel alienādus/seu alie-
nanda fuerit/capitulū generale ipsi⁹ ordinis alienādi licentiā
cōcedere nō presumat/nec p̄cedatur ad eam quouis modo fa-
ciendā vel auctorizandā nisi pri⁹ p̄ idem capitulū generale ro-
mano pontifice cōsulto/z ab eo sup hoc petita licētia z obten-
ta. Si vero aliter q̄ p̄missum est aliquis abbas/vel regimini p̄-
sidentis alienare p̄sumpserit/tam ipsi q̄ officiales ipsius mona-

sterij seu loci cōuentualis in hac parte cōsentiētes eisdē ab ad-
 ministratiōib⁹ suis p patrē abbatē deponant eorū / ⁊ aliena-
 tio hmōi sic p̄sumpta sit ip̄o iure irrita ⁊ inanis. 5 **L**eterū si
 ppter alicui⁹ monasterij seu loci p̄uentualis debita exoluēda.
 vel vt aliquid aliud qđ eidē monasterio seu cōuentuali loco sit
 vtilius acquirat / aliquid alienandū extiterit / pecunia que in-
 de habebit ad nullos vsus alios q̄ in acquisitionē / seu debito-
 rū solutionē hmōi cōuertat. Et si secus actū fuerit / abbas mo-
 nasterij / vel alius p̄sidentis cōuentuali loco / pecuniam hmōi ad
 vsus alios vt p̄fertur cōuertens / vel conuersioni hmōi cōsen-
 tiens ab administratiōe sua p patrē abbatē deponat ipsi⁹. **L**e-
 teri vero monachi participes vel cōsentiētes in idip̄m sint ad
 quodcūq; officiū seu administratiōē eiusdē ordinis inhabiles
 ip̄o facto / nec pecunia ipsa in solius abbatis seu alteri⁹ regi-
 mini p̄sidentis / aut bursarij alicuius eorū remaneat p̄tate /
Sed reponant in aliquo securo loco sub quattuor seraturis / et
 diuersificatis clauib⁹ / quarū primā teneat abbas monasterij /
 seu loci cōuentualis regimini p̄sidentis. **S**ecundā bursarij. **T**er-
 tiā prior claustralis / ⁊ quartā alius monach⁹ ipsi⁹ monasterij
 seu loci cōuentualis / de quo eiusdē monasterij seu loci cōuen-
 tualis cōuentui vel maiori parti eiusdē expedire videbit fide-
 liter cōseruanda. 6 **V**olum⁹ etiā q̄ circa cōcessionēs iurū
 aut redditū alicui ad vitā eius vel aliud certū tēpus / ⁊ circa
 locationes / vel etiā redditū aut fructū vēditiones / vltra qm
 quenniū faciēdas / p̄missa forma p omnia obseruetur / hmōi ta-
 men cōsultatione ac licētia romani pontificis / ⁊ etiā licētia dī
 cti generalis capli ⁊ relatōe in eo faciēda exceptis. 7 **P**er-
 mittimus tamē q̄ parue / steriles / vel inutiles possessiones con-
 cedi possint / sub annuo cēsu pecuniario / vel sub certa portioe /
 seu quota p̄uentū ad tantū tempus / quantū visū fuerit ab-
 bati alicui⁹ monasterij / vel p̄sidenti regimini loci cōuentualis
 eiusdē ordinis / p̄cedente tamē maturo / ⁊ diligenti tractatu ha-
 bito cū suo cōuentu / ⁊ de cōsensu ipsi⁹ / vel maioris ⁊ sanioris
 partis eiusdē / prestitoq; primit⁹ iuramēto p ambos abbates
 predictos eodē conuentu presente / q̄ concessionē huiusmodi

facere intendunt pro utilitate monasterij seu loci conuēntualis cuius erunt possessiones predictae. Et si aliter huiusmodi concessio facta fuerit eo ipso sit irrita et inanis. Si autē multitudo dictarum possessionū / quibus paruarū / steriliū / vel inutiliū existeret cōcedenda / tunc ante huiusmodi concessionē earū consulat idem capitulū generale ac ipsius sup hoc habeatur licētia / put superius est distinctū. Abbas vero vel presidens regimini loci conuēntualis / si cōtrariū attemptare p̄sumpserint / ac officiales ipsius monasterij seu loci cōuentualis sup hoc ei consentiētes p̄ eorum patrē abbatē a suis administrationib⁹ deponant. **S** Insuper quia plerūq; contingit imminere necessitatis articulum / in quo ex diuersis causis expedit abbatibus et p̄sidentibus p̄ncipaliter regiminibus aliorū locorum cōuentualiū contrahere mutuum / hanc p̄uisionis cautelā modificatā in hac parte volumus adhiberi / q̄ nullus abbas vel alius loci conuēntualis regimini presidens ipsi⁹ ordinis / sine consensu p̄prij cōuentus / mutuū recipere valeat / et q̄ in autentica scriptura obligationis inde faciende / aponant eorundē abbatis vel regimini p̄sidentis et cōuentus sigilla. Sed si abbas a suo monasterio vel regimini p̄sidentis ab eius cōuentuali loco remotus existeret / talisq; urgeret necessitas q̄ sine receptiōe mutui sibi / vel familie sue / aut negocijs vtilibus seu causis p̄ eum agendis providere non posset / p̄mittimus q̄ tunc sine suo conuentu et eius sigillo mutuū recipere valeat / quod tamē summā centū librarū turonesi paruarū seu valorem ipsarū siue integraliter seu particulariter non excedat / cuius mutui quantitātē causam obligationis / ac personā a qua illud receperit abbas / vel alius regimini presidens / mutuū ipsum recipiens infra octo dies post eius regressum ad monasteriū propriū vel suū conuēntuale locum ipsius cōuentui ad hoc specialiter congregato / explicare plenarie teneat. Et q̄ ex quo semel vsq; ad huiusmodi summā centū librarum mutuū receperit non possit amplius mutuum recipere / sine consensu et sigillo conuentus eiusdem / donec dicte centum libe fuerint integraliter persoluite. Quicumq; autē abbas vel alius p̄sidentis regimini loci conuēntualis p̄ se vel aliū

nota

nota

stra fecerit eo ipso ab ingressu ecclesie ac diuinis officijs sit suspensus. 9 Et quia gesta hominū/ scripture fidei cōmittūtur/ vt rei geste memoria/ imposteriū habeat/ volum⁹ ⁊ ordinamus/ vt vbiq; abbates vel alij locorū cōuentualiū regimini bus p̄sidentes/ aliquid cū expresso suorū cōuentuū consensu faciant/ de quo testimonialis cōficiat scriptura/ q̄ sigilla ip̄orum abbatū vel aliorū regiminib⁹ p̄sidentū/ eorūq; cōuentuum apponant in illa. Et q̄ deinceps in sigillo cuiuslibet abbatis vel alterius loci cōuentualis regimini p̄sidentis/ quocūq; nomine censeat ipsius nomē p̄p̄riū exprimat/ vt melius sciri possit per quē ⁊ cuius tēpore id de quo agetur factū extiterit/ ⁊ vt malicijs ⁊ falsitatū cōmentis via melius precludat. 10 Preterea cū sit consonū rationi/ vt negotiorum gestores/ ⁊ officiales de gerendo fideliter ⁊ utiliter negocia ⁊ officia exercēdo illis cōmissa iuramenti vinculo astringant/ volumus ⁊ ordinam⁹ q̄ cellararij/ bursarij/ negotiorū gestores/ rentarij nūcupati/ ceteriq; officiales cuiuslibet monasterij/ seu alterius loci cōuentualis/ ⁊ eorū grangiarū magistri/ cū ad officia vel magisteria huiusmodi assument/ iuramentū p̄stare teneant in manib⁹ eorū abbatis/ vel alteri⁹ loci cōuentualis regimini p̄sidentis/ suiq; p̄uentus q̄ in cōmissis sibi officijs/ administrationib⁹/ vel grāgijs/ fideliter se habebunt/ ⁊ q̄ de receptis ⁊ expensib⁹ fidelem cōpotū reddent/ ⁊ reliqua ipsi monasterio seu conuentuali loco/ aut eorū bursarijs assignabūt/ ⁊ q̄ illi cellararij/ bursarij/ negotiorū gestores/ officiales/ ⁊ magistri qui nūc sunt p̄stare teneantur simile iuramentū. 11 Et quia vbi prudētia ⁊ moderantia fidei firmitate vallate/ nō vendicant sibi locū/ luxus inest/ longiq; tēporis victū/ breuis hora cōsumit/ decet ⁊ expedit vt p̄ dispensatores prudentes ⁊ fidos queq; manu teneat substantia ⁊ etiā dispense/ vnde statuim⁹ ⁊ etiā ordinamus q̄ in singulis monasterijs ⁊ alijs cōuentualibus locis p̄dicti ordinis/ per abbatē seu aliū regimini p̄sidentē/ de seniorū sui cōuētus cōsilio duo bursarij deputentur quorū vnus principalis existat/ qui siquidē bursarij omnes pecunias ipsius monasterij vel loci cōuentualis vndecūq; puenientes. vniuersaliter recipiant/

et de dicti abbatis vel regimini p̄sidentis mandato/ceteris of-
 ficialib⁹ et alijs distribuant/put fuerit oportunū/ipsiq; bursa-
 rii quater in anno/sed ceteri officiales et receptores puentuum
 semel et etiā pluries/si eidem abbati vel regimini p̄sidenti vi-
 debit expedire/de omnib⁹ receptis et expēsis coram p̄dicto ab-
 bate/vel regimini p̄sidente/ac seniorib⁹ de cōuentu ipsius mo-
 nasterij seu loci cōuentualis/teneant plenissimā et fidelem red-
 dere rationē. 12 Abbates etiā vel regiminibus p̄sidentes
 coram dictis seniorib⁹ et bursarijs annis singulis de receptis et
 expensis p̄ eos/plenā et fidelem rationē reddere teneant/Reci-
 piantq; ipsi abbates vel regiminib⁹ p̄sidentes/a dictis bursa-
 rijs pecunias p̄ expensis eorū. Et si dum ipi extra monasteria
 vel alia cōuentualia loca eorum accesserint/eos pecunias con-
 tingat de puentibus monasteriorū/seu locorū cōuentualiū eo-
 rum/aut aliunde recipere huiusmodi pecunias in ipsoꝝ regres-
 su tradant bursarijs p̄libatis/cōputatis si quas de ipsis pecu-
 nijs expenderūt. Abbates vero seu alij regiminib⁹ p̄sidentes/
 si secus attēptare vel sibi talia retinere p̄sumpserint/ab ingres-
 su ecclesie ac diuinis officijs post lapsum duozū mensiū a die
 regressus huiusmodi cōputandozū /tamdiu suspensi existant
 donec ea tradant bursarijs memoratis. 13 Porro quia p̄
 visitationis actū de vita et cōuersatione illorū qui visitant ex-
 quiritur/et p̄ eum sincere debet correctionis et reformatiōis of-
 ficiū exerceri/nec p̄inde hi iuxta canonicas etiā sanctiones su-
 perfluis sunt impendijs aggrauandi/statuimus ac etiā ordi-
 namus q̄ visitatores dicti ordinis in aliquo monasterio p̄ eos
 visitando/anteq; officii visitationis incipiant/ nisi prima die
 qua declinabūt ad illud valeant demorari/et si manere ibi vo-
 luerint sequenti die dumtaxat/id licitum sit eisdem/ Et q̄ visi-
 tationes in eodē ordine faciende/deinceps nō durent ultra tri-
 duum continuū/ nisi apparens necessitas vel magna utilitas
 monasterij visitati/dies exposceret ampliores/quodq; ille vi-
 sitor qui ultra ipsos primos duos dies/ vel ultra prefatum
 triduum/absq; necessitate vel utilitate predictis/easde visita-
 tiones progare p̄sumpserit/si abbas fuerit/sit a stallo chori

Transula ista p̄modū p̄
 dnm̄ clemētem v. fuit
 reuocata.

⁊ loco capituli abbatialib⁹/per vnū sequentē annū eolpso sus-
 pensus/ ⁊ sedere in stallis ⁊ loco capituli remotis a stallis alijs
 ⁊ locis abbatialib⁹ teneatur. Si vero fuerit monachus eolpso
 sit p vnū annū sequentē inhabilis ad quodcūq; officiū ⁊ admi-
 nistrationē seu gubernationē in eodē ordine obtinenda. Et ni-
 bilominus per sex menses sequētes in pane ⁊ aqua in suo mo-
 nasterio ieiunare qualibet sexta feria teneatur. Et q̄ similes pe-
 nas incurrāt abbates ⁊ monachi qui visitationis officiū impē-
 dendo numerū euectionū per felicis recordationis Clementē
 papā. iiii. p̄decessorē nostrū super hoc taxatū excedent. Nec p̄-
 sumant visitatores ipsi ante huiusmodi eorū visitationē/ vel
 in ipsa/ seu post eam/ occasione dicte visitatiōis/ aliquod mu-
 nus suspectū per se vel aliū recipere/ nec illud a suis recipi per-
 mittant/ Expen̄ tamē quas fecerint ad visitatū monasterium
 eundo/ ⁊ de ipso redeūdo/ recipere valeant iuxta ordinationē
 super hoc factā p̄ Clementē eundē. 14 Ubi autē a mona-
 sterio iam visitato/ vsq; ad monasteriū visitandū/ aliquod vel
 aliqua monasteria in itinere constituta extiterint/ ad que dicti
 visitatores possint cōmode declinare/ hoc ipsi efficere valeant/
 dictaq; monasteria taliter cōstituta/ eosdē visitatores caritati-
 ue recipere/ decenterq; tractare/ ac eis p̄uidere in victualibus
 teneantur/ ⁊ p̄ diebus quibus ad huiusmodi cōstituta/ vt pre-
 fertur/ monasteria declinabūt/ ⁊ eis vt pretangit̄ p̄uisum exti-
 terit/ nullas expensas possint a monasterijs seu locis recipere
 visitatis. Abbas autē contra predicta recipiens/ nisi infra du-
 os menses a receptione huiusmodi cōputandos/ eis a quibus
 receperat/ receptū restituat ipsis elapsis/ duplū restituere tene-
 atur. Monachus vero quicquid p̄tra id receperit restituere nō
 postponat/ ⁊ ob hoc regulari subiaceat discipline. Nec aude-
 ant prefati visitatores in ipsis visitationib⁹/ sibi alios abba-
 tes adiungere/ nec ipsi alij abbates se illis adiūgant/ nisi p̄ cō-
 silio/ vel auxilio/ vbi casus depositionis alicuius abbatis vel
 aliud magnū ⁊ arduum negociū/ seu patrie/ vel locorū/ p̄ que
 transire haberent periculū immineret/ seu interpretatio ling-
 uarum necessaria foret/ verumtamen cisterciē ⁊ quattuor ab-

bates quattuor principalium filiarum/ qui sunt pro tempore/ ac
 superius nominantur in eisdem visitationibus unum alium abba-
 tem si velint secum recipere/ vel sibi adiungere valeant. Nec
 predicti visitatores nomina eorum qui eis in ipsis visitationibus
 secreta reuelauerint aliqua ea reuelare presumant/ nisi tunc de-
 mum cum propter reuelata huiusmodi ad alicuius punitionem vel
 penam fuerit procedendum/ necnon reuelantes huiusmodi puniantur/
 plus vel minus prout facti qualitas exigerit/ secundum arbitrium ipsius
 ordinis capituli generalis. Et quod abbates maiores/ post abba-
 tem cisterciensem et quattuor alii abbates earundem principalium fili-
 arum/ qui sunt pro tempore/ extra visitationes eorum sex tantum/
 alii vero minores abbates quattuor euectionibus sint contenti/
 nec hoc preteritu qui paucioribus uti solebant/ credant sibi po-
 testatem plurius attributam. Rursus precauere volentes/ ne per ab-
 bates vel monachos dicti ordinis declinantes ad alia monaste-
 ria eiusdem ordinis/ veniendo ad huiusmodi capitulum generale
 vel de illo redeundo/ seu alias huiusmodi alia monasteria plus debi-
 to aggrauentur/ statumus et ordinamus quod abbates aut monachi
 prefati ad idem capitulum venientes/ vel de ipso redeuntes/ seu alias
 tanquam hospites ad aliquod monasterium seu locum conuentuale iam di-
 cti ordinis declinantes non remaneant in eodem monasterio seu con-
 uentuali loco/ vel in alijs eorum locis ad expensas ipsius mona-
 sterij aut loci conuentualis/ vel aliorum locorum ipsorum ultra diem
 qua illuc declinauerint/ et sequentes ipsi vel aliquis de familia eo-
 rundem/ nec ultra dictos dies abbas vel cellararius/ aut alius alius
 dicti monasterij seu loci conuentualis/ aut aliquorum locorum eorumdem/
 ipsos inuitare vel amplius eis aliquid ministrare presumat. Quod si ex
 aliqua rationabili causa ipsi vel aliquis de familia eorumdem amplius
 remanere voluerint/ expensas quas tunc ibi fecerint de bonis pro-
 prijs monasterij vel alius de procuratis soluere teneantur. Quicumque
 vero prius fecerint tamen dantes quam recipientes/ de inobedientia et trans-
 gressione huiusmodi statuti et ordinacionis nostrorum/ per generale dicti ordi-
 nis capitulum puniantur. Sed per predicta nullum ius ipsorum declinatorum alicui
 acquiratur/ etiam per ipsos duos dies vel alias ad aliquod mona-
 sterium seu locum conuentuale eiusdem ordinis/ aut locorum eorum declinandi

aut in eorū aliquo remanendi/hoc tamē saluo q̄ circa patēter
 infirmantes/solita caritas ⁊ pia hospitalitas obseruent. **is**
 Quia vero ideo sunt huiusmodi generalia capitula instituta/
 vt in eis de statu monasteriorū ⁊ aliorum locorū regulariū/ac
 de reformatiōe ordinis ⁊ obseruātia regulari tractat⁹ debeat
 diligens adhiberi/dignū ⁊ debitū fore dinoscitur/vt ad illa cō
 ueniant vniuersi/quib⁹ id iminet p̄peditiōne canonicā nō ha
 bentes/quare statuim⁹ ⁊ etiā ordinamus q̄ abbates ipsius or
 dinis qui de cetero nō venerint ad dictū capitulū generale/ q̄
 venire tamē tenebant fm̄ ordinis p̄dicti statuta/nō habentes
 impedimentū legitimū seu licētia specialē ab eo qui dare pos
 sit eandē/exhibere teneant duplū eius qd̄ expensuri essent ad
 idem capitulū veniendo ⁊ redeūdo de illo/duplūq; hm̄oi sol
 uere in sequēti caplo generali in utilitatē ipsius generalis capi
 tuli p̄uertendū ⁊ q̄ possint diffinitores eiusdē capli generalis
 tales abbates nō veniētes/ad duplū hm̄oi exoluendū aucto
 ritate ap̄lica/p̄ censurā ecclesiasticā/sublato appellatiōis obsta
 culo coartate/eorūq; sup̄ hoc p̄cessū habendū ⁊ ferēdas sentē
 tias publicare/ac facere publicari. **Qd̄q;** circa ipsum duplū in
 totū vel in partē nulli valeat fieri ḡfa vel remissio indulgeri.
Illi vero abbates qui legitimū impedimentū seu licētia hu
 iusmodi asseruerint se habere illa conuentib⁹ suis tpe quo iter
 eundi ad dictū capitulū arripere deberēt exponere teneant/ et
 nihilominus subsequēter de dictis impedimēto sine licētia in
 ipso generali caplo fidē facere p̄ suū p̄curatorē seu excusatorē/
 p̄bū ⁊ idoneū virū/habētē sp̄ale mandatū p̄standi iuramētū
 in aiām ipsi⁹ mittētis causas absentie ac impedimētū hm̄oi ve
 ra eē/qd̄ quidē iuramētū p̄stare teneat/si visū fuerit abbati ci
 sterciēsi qui est p̄ tēpore ac p̄sidentibus ipsi capitulo generali.
Et si abbas ac p̄sidentes prefati tale impedimentū et licētia
 ipsam nō esse legitima fuerint arbitrati/tales abbates qui ad
 idem capitulū nequaq; venerant declarent incurrisse penā sol
 uendi prefatum duplum quēadmodum est premissum. **is**
Quia vero nōnulli sicut accepimus ad soluendū cōtributiōes
 qui in eodē ordine p̄ necessitatib⁹ ⁊ vsib⁹ cōib⁹ ⁊ alias psuetis

ipsi^o ordinis p tēpore imponunt se reddunt difficiles z remis-
 sos. Hos aduersus eos z circa negocia contributionū ipsarū/
 aliaq; illa cōtingentia put sequit^r duxim^o puidendū/videlicet
 q; abbati iusticiē z quattuor coabbatib^o principalū filiarū su-
 pradictis z qui p tēpore fuerint/ z cuilibet eorundē aucte apli-
 ca/remoto appellationis obstaculo/p censurā ecclesiasticā/ et p
 alia remedia iuxta dicti ordinis instituta z obseruātiās cōsue-
 tas aliaq; oportuna remedia cōpellendū eos quib^o dicte cōtri-
 butiones p tēpore impositae fuerint ad soluendū easdē/ z ad id
 etiā coartandū recusantes seu negligētes soluere pfatas cōtri-
 butiones iā impositas/ z quosuis alios impedimētū pstantes
 publice vel occulte quo minus ptributiones pdicte soluant^r ad
 desistendū prius ab impedimēto hmoi/necnō pcessus habē-
 dos/ac excōis/suspensionis/ z interdicti aliasq; sentētias ferē-
 das in tales recusantes negligentes z impedimentū pstantes
 nūc z imposterū in eorū z alijs monasterijs ac locis circūuici-
 nis dicti ordinis put fuerit oportunū/ ac in generali capitulo
 ipsi^o ordinis publicādi z publicari faciēdi plenā atq; liberā cō-
 cedimus tenore p̄sentū ptatem. 17. Volū^o aut^r q; pdic-
 tas ptributiones deinceps recipiāt tres abbates dicti ordinis
 ad hoc p ipum generale caplm seu p diffinitores eiusdē/annis
 singulis deputādi qui iuxta ordinationē dicti capituli seu dif-
 finitorū eius p necessitatib^o z vsib^o cōibus aliasq; cōsuetis iā
 dicti ordinis dispensent easdē/ Et si quid de ipsis cōtributioni-
 bus sup fuerit in aliquo monasterio securo ad hoc p dictū ca-
 pitulū vel p ipsius diffinitores eligendo ponat^r z sub p̄uisione
 ne custodie p ipsos tres abbates sup hoc adhibēda sub tribus
 seraturis z diuersificatis clauib^o de quib^o quilibet ipsorū triū
 abbatū suā clauē teneat/fideliter cōseruetur. Tenebūtur nāq;
 pfati tres abbates in subsequēti capitulo generali de receptis
 z expensis p eos diffinitorib^o ipsi^o capituli reddere rationē/ et
 illud qd restabit ipsi capto seu diffinitorib^o ipsi^o capli custodi-
 endū restituere modo p̄misso p alios tres abbates/ p ipsū capi-
 tulū seu diffinitores ei^o vt p̄tendit^r deputādos/ dictiq; tres ab-
 bates qsi ad pdicta deputabunt^r/iuramentū p̄stabit^r q; in re

capiendo/custodiendo/z expendendo cōtributiōes p̄dictas/ac
 in reddendo rationē de ipsis fideliter se habebūt. Poterūt au
 tem dicti tres abbates receptores modo p̄dicto/a generali ca
 pitulo seu diffinitorib⁹ ipsius capituli deputati/de ipsorū ab
 batis cisterciēn z quattuor coabbatū totidē principalū filiarū
 consilio certis p̄sonis fidelib⁹ z discretis/annis singulis vices
 suas cōmittere ad recipiendū cōtributiones/in generali capi
 tulo nō solutas. Qui siquidē discreti p̄stabunt sollemniter iura
 mentū/q̄ prefatas cōtributiones recipient/leuabūt/exigent/z
 seruabunt fideliter/z ad sequēs generale capitulū dictis com
 missarijs generalis capituli seu diffinitorū ei⁹ integraliter de
 portabunt/dictiq̄ tres abbates rationē reddent corā eisdem
 abbate cisterciēn/z quattuor coabbatib⁹ totidem principalū
 filiarū/si om̄nes ipsi p̄sentes fuerint/necnō corā illis diffinito
 rib⁹ quos p̄fati cisterciēn z quattuor coabbates in Diuisione
 decreuerint retinēdos. Volum⁹ is quoq̄ fiat speciale sigillū
 quo littere solutionis p̄tributionū dicti ordinis de cetero sigil
 lentur/quoquidē sigillum sub trib⁹ seraturis z diuersificatis
 clauibus penes dictos tres abbates/vel in aliquo monasterio
 de quo eis magis expedire videbitur apud aliquē vel aliquos
 quē vel quos eligendū vel eligendos decreuerint/iam dictū si
 gillū modo p̄tacto seruetur/predicte tamē p̄sone quibus de di
 ctorum abbatis cisterciēn z quattuor coabbatū dictarū totidē
 p̄ncipaliū filiarū p̄silio/ipsi tres abbates vt p̄dicat cōmittēt vi
 ces suas dū nō solutas cōtributiōes receperint/poterūt de so
 lutionib⁹ particularib⁹ que fiēt extra capitulū generale reco
 gnitiones facere sub sigillis p̄prijs eorundē/Sed illa que fiēt
 post modū eis sigillabunt p̄dicto speciali sigillo. Premissa ve
 ro circa ordinationē cōtributionū sic exacte ac diligēter obser
 uent in ordine antedicto/q̄ etiā p̄ generale caplm/vel aliū/seu
 alios quoslibet quouis colore quesito cōtra ea nihil fieri presu
 mat/z si q̄s secus attēptare p̄sumpserit iurraat excōis sententiā
 ip̄o facto. **18** Nepe cauti⁹ p̄uidere volētes q̄ p̄ diuini cul
 tus z alijs obsequijs p̄standis in ordine p̄libato/p̄sone recipi
 ant idonec ipsis officijs cōgruētes/statuum⁹ z ordinam⁹/q̄ de

cetero in eodē ordine nō recipiant in monachos vel cōuersos/
nisi p̄sone idonee ad ea que cōueniūt monachis vel cōuersis p̄
dicti ordinis / et nisi p̄ abbates monasteriorū vel principalit̄ p̄
fidetiū regiminib⁹ aliorū locorū cōuentualiū ipsi⁹ ordinis et in
fra monasteria seu loca h̄mōi cū cōsilio seniorū de cōuentu seu
maioris vel sanioris partis eorū monasterij / vel alteri⁹ loci cō
uentualis in quo monachorū vel cōuersorū fiet receptio p̄dic
torū / Si secus actū fuerit carere iurib⁹ decernētes. 19 ¶ 20
Secundo quia honestas / tēperantia / et modestia debent in cunctis
p̄sonis ecclesiasticis et maxime regularib⁹ diuinis laudibus se
dulus dedicatis / locū p̄cipuū obtinere / statuumus et etiā ordi
namus / ut omnes abbates et p̄sidentes regiminib⁹ aliorū loco
rū cōuentualiū et monachi eiusdē ordinis / pannis bruni / vel al
bi coloris / dumtaxat utantur / et q̄ domicellū seu domicellos
de vestibus vel robis p̄ritis aut virgatis indutiū vel indutos
sive alias sumptuosos ducere nō p̄sumant. Ad q̄ a curiositate
ac supfluitate vasorū argenteorū / lectisterniorū / et quozūlibet
ornamentorū curent penitus abstinere. Contrariū vero faciē
tes p̄ patres abbates eorū / et p̄ visitatores / vel p̄ capitulū gene
rale ipsius ordinis taliter p̄uiant / q̄ metus pene aliorū sic ex
cedere volentiū meta existat. 20 Et q̄ abbates monaste
riorum et p̄sidentes regiminib⁹ aliorum cōuentualiū locorum
dicti ordinis exceptis abbate cisterciensī et quattuor coabbati
bus totidē principalit̄ filiarū supradictis / qui sunt et p̄ tēpore
fuerint ultra vñū secularē clericum siue laicū equit̄ n̄tē ducere
nō p̄sumant. 21 Quia vero p̄sonas regulari obseruatiē de
ditas / docet potissimū ab esu p̄hibitorū cibarioꝝ tam virtutis
amore q̄ pene formidine abstinere / ne ab eis in castmargie lu
briū descendat / auctoritate p̄sentis firmiter inhibem⁹ / ne de
inceps abbates et monachi dicti ordinis extra monasteria seu
loca p̄uēualia eiusdē ordinis / et etiā ipsi monachi infra mona
steria seu loca h̄mōi / aut in cameris et extra in firmitorū cōmu
ne / carnes vel pulmēta cum carnib⁹ condita vel decocta p̄su
mant comedere / p̄tra obseruantia dicti ordinis diucius obser
uatā. Hos em̄ licētiās quas aliqui abbates et monachi iā dicti

ordinis dicunt a sede aplice sup esu carniū se habere cū tales licētie redundēt in scandalū aliorū/penit^o reuocamus. Monachus autē vel cōuersus qui hmoi nostre inhibitionis transgressor extiterit /trib^o diebus p qualibet carniū vel dictoz pulmentoz comestione ieiunare in pane teneat^r & aqua/ & q nihilominus quolibet ipsoz dierū in capitulo regularē accipiat disciplinā/Sed abbas inhibitionis p̄fate transgressor nō ad disciplinā ipsam/sed ad hmoi ieiunia teneat^r/ & si scienter hec omiserit negligēter facere obseruari/etiā ex negligētia hmoi teneat^r ad ieiunia p̄libata/quequidē pene nulli remitti valeant/nec sup eis vel ipsarū parte aliqua cū aliquo dispēsari/qd si aliqui sup esu carniū vel pulmentoz p̄dictozū sepe inuenti fuerint delinquentes/seu esum ipm cōtra ordinationē hmoi frequētantes/ & p abbates pprios/q a talib^o abstineāt/canonicē moniti nō destiterint/sint post monitionē hmoi p bienniū eiū inhabiles ad quecūq; officia & administrationes in eodē ordine obtinenda/obtinētes vero illa remoueant^r/si abbatib^o eozū visum fuerit/ab obtētis. Inhibem^o quoq; q nullus monach^o vel cōuersus dicti ordinis cuiuscūq; cōditionis existat etiā si officiū habeat/nisi egritudine graui vl debilitate detētus fuerit/ carnes de cetero in cameris infirmitorij comedere p̄sumat. Sed om̄s comedant in refectorio cōmuni infirmitorio deputato. Neq; carnes parent^r vel decoquātur alibi q̄ in infirmitorio cōmuni seu in coquina eidē infirmitorio deputata vel imposterū deputanda/nisi abbas ex aliqua causa rationabili alibi decoqui vl parari mandaret easdē/vel in eius absentia ille cui dictus abbas cōmiserit vices suas. Ubicūq; autē carnes p alijs q̄ p infirmis vel debilib^o parate fuerint/p infirmariū inter comedētes in infirmatorio diuidant^r. Abbatib^o vero benemeritis qui cesserūt vel cedent imposterū spōtanea volūtate locus & esus carniū p abbate ppriū fm sue discretionis arbitriū cōcedant. Et quilibet abbas dicti ordinis ex indulgētia possit iterū aliq; fratru nūc hoz & nūc illos/put necessitas postulauerit ad iocare/ipsosq; secū in camera sua melius & pleni^o exhibere. Abbates autē & alie notabiles p̄sone ipsi^o ordinis ad monasteria

declinātes de abbatis vel eo absente de p̄sidentis regimini eius
 dē monasterij licētia vt in camera ipsi^o abbatis vel in cōmuni
 infirmitorio carnib^o vti possint. Et qm̄ aliqui monachi dicti or
 dinis in nōnullis monasterijs ⁊ studijs sibi temere vēdicare p̄
 sumunt q̄ certis dieb^o qualibet septimana iuxta obseruantias
 seu cōsuetudines/vel statuta que sup hoc allegāt/minus tamē
 rōnabilia/eis carnes debeāt ministrari. Hos hm̄i abusū/ob
 seruātias/cōsuetudines/seu statuta hm̄i vtpote vergētia in
 eorū religionis opprobriū ⁊ exempli p̄niciē alioꝝ penitus repro
 bātes/auctoritate ordinam^o eadē/qđ nullus abbas/prouisor/
 prior/cellarari^o/vel alius deinceps hec aliquaten^o obseruare p̄
 sumat/nec etiā obseruari p̄mittat aut ministrare vel ministrari
 facere occasione obseruantiarū/cōsuetudinū seu statutoꝝ p̄di
 ctorū carnes alicui p̄dicti ordinis p̄terq̄ in alijs casibus licitis
 ⁊ p̄missis. 22. Lūq̄ tam scđm canonica q̄ regularia insti
 tuta in vñi locū dormire debeāt monachi vniuersi/ ⁊ pretextu
 camerarū seu ceterarū que in aliquib^o monasterijs extra infirmi
 toria/ ⁊ p̄pter cellas que in dormitorijs sunt constructe/multe
 sunt inhonestates ⁊ dissolutiōes inducte. Hos sup his expres
 sius ⁊ salubrius p̄uidere volētes. Statuim^o ⁊ ordinamus qđ
 nullus de cetero monachoz in cameris iacere audeat/nisi so
 lūmodo p̄pter inualitudinē corporalē/ ⁊ tūc in cameris infirmi
 torij dūtatur sed oēs in dormitorio iaceāt/nisi forte ab hoc ali
 quis p̄pter officiū excuset/ ⁊ tunc possit alibi/ si aliter cōmode
 in dormitorio iacere nō valeat. 23. Ad hoc etiā statuēdo ⁊
 ordinando adiūcim^o/qđ deinceps celle in dormitorijs nullate
 nus cōstruant^o/ ⁊ si que iā cōstruete fuerint/oīno p̄ abbates vel
 principales p̄latos p̄prios infra tres mēses a tēpore quo hoc
 statutū ⁊ ordinatio ad eos puenerit/ ⁊ eis negligētibus seu nō
 valentib^o p̄ vīstatores in p̄ma vīstacione quā impendēt auc
 toritate ap̄lica destruant^o. Et q̄ sup his resistētes eisdē/vel im
 pedimentū aliqđ p̄stantes seu p̄stari p̄curantes/ ⁊ ad hoc dan
 tes auxiliū/cōsiliū/vel fauorē/publice vel occulte incurrāt ex
 cōicationis sentētia ip̄so facto. A qua quidē sentētia nequeāt
 nisi p̄ vīstatores absolui p̄fatos/quos etiā ipsi vīstatores per
 b

alia iuris et statutorum eiusdem ordinis remedia valeant coercere.
 Priores tamen claustrales et superiores possint iuxta abbatis vel pre-
 lati principalis arbitrium cellam habere infra dormitorium com-
 petentem. Dicitur autem visitatores quod super his inuenerint vel fe-
 cerint referant plene ac fideliter in ipsius ordinis subsequenti ca-
 pitulo generali. 24 Quia vero in nonnullis monasteriis
 seu alijs locis conuentualibus dicti ordinis seruari dicitur abusive
 quod quilibet monachus certi bladi/panis/vini/vel pecunie reci-
 piat portionem. Hos prorsus ab usum huiusmodi detestantes et etiam
 abolentes/ac volentes in hac parte vtiliter prouidere aucto-
 ritate predicta/firmiter prohibemus quod deinceps in nullo ipsius or-
 dinis monasterio fiant huiusmodi portiones. Sed ministrent vni-
 cuique prout comitas eiusdem ordinis obseruauit hactenus atque ser-
 uat. Adicientes et prohibentes etiam quod nulli monacho certi redditus
 aut prouentus/seu pars reddituum vel prouentuum aut aliqua
 pensio pro victu vel vestitu seu ex quacumque alia causa de cetero
 concedantur/vel alicui assignentur/aut alicui vel aliquibus mona-
 chis ab extraneis concessi vel donati permittantur eisdem. Sed in vti-
 litatem monasteriorum ipsorum per abbates priores conuertantur. Quod
 inter abbates et prouentus/aut officiales alicuius monasterii dicti
 ordinis nequaquam fiat sectio bonorum/fructuum/reddituum/vel prou-
 entuum eorum. Sed communibus ipsorum visibus deputentur. Hos
 tamen concessionem vel assignationem eisdem monachis de dictis
 redditibus vel prouentibus/seu eorum parte aut pensione aliqua/
 ut premissum est factas/ac sectiones bonorum seu discretionem
 fructuum/reddituum/vel prouentuum huiusmodi si que facte sunt to-
 taliter reuocamus. Abbates vero qui deinceps portiones predictas
 aut sectiones seu diuisiones huiusmodi bonorum et aliorum prelatorum
 monasteriorum suorum fecerint vel fieri concesserint/aut hactenus fac-
 tas seruari permiserint deponantur. Monachi autem qui predictis re-
 stiterint vel impedimentum per se vel alium prestiterint seu prestari procura-
 rint/tanto tempore carceri mancipentur/quanto abbati seu alii princi-
 pali prelati eorum visum fuerit expedire/ac si etiam abbati vel ipsi princi-
 pali prelati in hoc tradiderint perpetuo carceri mancipentur. 25
 Abbatibus vero boni meritis qui voluntarie cesserunt vel cedent impo-

sterū/sufficiēs z congrua pūisio put patriabbati z abbati succes-
 sori cedētis abbatis/de pūilio seniorū/de cōuētū illi^o monaste-
 rii cui^o regimini cessit vel cedet visū fuerit assignet/z etiā pbea-
 tur. 26 Et vt ois euagatiōis ac inutiliū expensarū occasio
 subtrahat auēte inhiem^o eadē/ne quisq^o monach^o vel cōuer-
 sus dicti ordinis cuiuscūq^o stat^o vel pditionis existat eqtaturā
 tenere psumat/cellararijs/pcuratorib^o/z grangiarū guberna-
 torib^o dūtaxat exceptis/quib^o abbas possit hoc de vna tñ cō-
 cedere si viderit expedire. Cellararijs tñ cisterciēn z aliorū q^ottu-
 or monasteriorū totidē pncipaliū filiarū pdictarū due possunt
 equitature cōcedi si eoz abbatib^o videat. 27 Quis autē
 cōtra monachos ppropriarios/exceptis administratoribus/ sit
 plene pūisū p canonicas sanctiōes/cū abdicatio pproprietas sit
 annexa regule monachali/nos tñ spālius puidere volentes p
 illos monachos z cōuersos dicti ordinis/qui sue salutis obli-
 gatiōe regularē institutionē/pecunia pgregata/iura/possessiōes/
 reddit^o/pensiōes/aiālia/z alia bona emerūt/z emūt/seu emi fe-
 cerūt/z faciūt aliqñ pprio z sepe nomie alieno/multis sup his
 figmētis adhibitis/alijsq^o ipsa tradunt aiālia nutriēda/z cum
 augmento vel lucro sibi vel alteri reddenda eoz nomine/seu
 p ipsis/z alios multos cōtractus tanq^o negociatores exercēt.
 Nec nō appetētes lucra turpia/z sectātes peculiū occultāt/z il-
 licite detinēt in suarū piculū aiarū/auēte pfata decernim^o om-
 nia pmissa/q^o tñ alias restitutiōi nō subiaceāt alioz/fore p ab-
 bates ppios monasterijs ppijs applicāda/z inutilitatē ipsoz
 monasterioz totalit puertēda. Qd^oq^o ipi abbates alicui mona-
 cho vel pverso talia faciēdi licētiā neqant iptiri. Et q^o dicti mo-
 nachi z pversi pdicta cōmittētes vel hmōi applicatōi seu pversi-
 oni aliquāliter resistētes/vel ipedimētū publice vel occulte p-
 stantes/seu pstari pcurantes/z peculiū pdictū nō reuelantes/
 z reddētes abbatib^o plibatis/sint eoipso inhabiles ad qd^ocūq^o
 officiū/administrationē/regimē/z gubernationē quamlibet in
 eodē ordine obtinēda. Permittim^o tñ q^o cū ipsis monachis et
 cōuersis possit abbas eozū sup penis hmōi dispēsare/dū pdi-
 cta reuelauerint/z plene restituerint qñ eis videbit expedire.

Monachis aut̄ & cōuersis etiā administrationes habentibus
 pecunias vel alia bona quibuscūq; mutuātib⁹/vel debita fingē-
 tib⁹ que nō debēt/talis pena p̄ abbates p̄prios imponatur
 que sit illis ad salutaris correctiōis p̄fectū/ & ceteris attēptare
 silia volentibus in exemplū. 28 Et quia p̄ ministros p̄ui-
 dos administratiōes bonorū cōsueuerūt fructuose ac laudabi-
 liter exerceri/volum⁹ vt abbates monasteriorū eiusdē ordinis
 sic bona monasteriorū suorū dispēsare/ac p̄uidere talia teneā-
 tur/ & monachis & cōuersis tā sanis q̄ infirmis sufficiēter p̄ui-
 deat̄ in victu ac vestitu sc̄dm cuiusq; monasterij facultates/ et
 qualitates cuiuslibet regiōis. Quōq; in monasterijs p̄dictis/ nō
 plures monachi vel cōuersi ponant̄ q̄ ex facultatib⁹ dictorum
 monasteriorū possit cōgrue p̄uideri. 29 Prebere q̄ppe ma-
 teriā intēdentes q̄ in eodē ordine p̄ sacre theologie studiū p̄fēs-
 sores ipsi⁹ erudiant̄ & illustrent̄ in illa/ vt in ecclia dei sibi p̄p̄s
 & alijs fruct⁹ salutis/fauoris/honoris/ & honestatis/celesti agri
 cola irrigante ac multiplicata p̄ducant/matura deliberatione
 p̄habita subscripta de p̄fato & alias litterali studio scholaribus
 p̄uectis ac doctorib⁹/ & alia que circa ea rationabilia & oportu-
 na fore p̄sperimus/auctoritate sepe dicta statuim⁹/ ordinam⁹/
 & disponimus/ p̄ moderno & postero tēpore valitura p̄petuo &
 inuolabiliter obseruāda/videlicet q̄ generalia studia dicti or-
 dinis in sacra pagina parisi⁹/Exonie/Tholose/ & apud montē
 Pessulanū/ & Magalonesi dioc̄/ deinceps existant. Studiū aut̄
 q̄ Stelle Pāpilonesi dioc̄ fore cōsueuit in Salamanticā trāsse-
 rimus p̄pter p̄p̄nuitatē studiū Tholosanū. Ordinātes q̄ Bo-
 nonie fiat studiū q̄n cōmode fieri poterit domus p̄ studentib⁹
 vel emat̄. Fiatq; Salamāticē illud idem. Ahetis quoq; sic par-
 ticulare studiū in scientijs p̄mitiuis/vbi etiā domus p̄ alama-
 nis p̄ generationē supradicti monasterij & Borimundi ematur
 quātū generatio ip̄a in alamanā se extendit. Quōq; domibus
 eorū qui studebūt Bononie ac Salamāticē illi abbates seu re-
 ctōres eorū p̄sint/de quibus ordinabit̄ p̄ ipsi⁹ ordinis capitu-
 lū generale. De his nāq; p̄uincijs sc̄z de Clinnen/ & Larenta-
 licen/ & Ebradunē/ & Arelaten/ & Aquesi/ & Harbon/ & Bituricen/ & Auxi-

ranesi/Terraconesi/Lesaraugustesi/Burdegalesi/et Tholosani
 ad p̄fata Tholosani et Ahdōtispessulani studia transmittantur.
 Qui vero ad stellā mitti cōsueuerūt Salamanticā destinent/
 exceptis illis de regno Haruarre qui mittant ad ip̄m studium
 Tholosani. Sed alamāni dirigant ad studiū Ahdeti p̄ dictis
 scientijs p̄mitiuis. Ad q̄dquidē Ahdeti studium nullus de ge
 neratione Clarauallis mittatur inuit/Bononiā aut̄ italice/et
 Exoniā anglici/Scoti vallenses et hybernici destinentur. 30
 Sed ad studiū Parisiē q̄d est ceteris p̄cipuū et fons oīm studi
 orū indistincte mittant ex omniū natione vel generatione fm̄
 modū inferi⁹ annotatū/videlicet q̄ abbates monachos illos
 quos habebūt ad dicta studia mittere/ad ea de cōsilio patris
 abbatis vel uisitatois et p̄uent⁹ p̄prij aut sanioris partis eius
 dem cōuentus trāsmittere teneant. Sic tñ q̄ mittantur magis
 dociles et idonei/necnō ad p̄ficiendū dispositi/et q̄ tali tēpore
 transmittant q̄ prima die mensis octobris/vel circa in studio
 Parisiē existant/In alijs vero studijs in beati Luce vel oīm
 sanctorū festis infallibiliter sint p̄sentes. 31 Numer⁹ autē
 mittendorū videt̄ sufficere p̄t sequit̄ cōsideratis onerib⁹ iam
 dicti ordinis et tēporū qualitate scz de quolibet monasterio cu
 iusq̄ puincie seu generatōis in q̄ sunt vel erūt aut esse poterūt
 quadraginta monachi vel supra Parisi⁹ debeāt mitti duo/de
 quolibet vero monasterio in quo sūt vel esse poterūt triginta
 monachi et supra vsq̄ ad quadraginta monachos exclusiue/ ad
 idē studiū Parisiē debeat mitti vnus. Et de quolibet mona
 sterio in quo erūt vel esse poterūt decē et octo monachi et supra
 vsq̄ ad triginta monachos exclusiue/ad alia generalia studia
 vel Parisi⁹/si mittētes maluerint debeat s̄siter vn⁹ monachus
 destinari. Ad Ahdeti aut̄ studiū cum fuerit institutū de q̄libet
 monasterio gnātionis dicti monasterij Ahdorimūdi quātū ip̄a
 gnātio se in alamāniā et vltra Renū extēdit in quo erūt vel esse
 poterūt a decē et octo monachi inclusiue vsq̄ ad triginta mona
 chos exclusiue vn⁹ mittat ad min⁹ p̄ sciētjs p̄mitiuis. Pro q̄
 bus dūmō ipsi mittētes ad illud mittāt destinare ad alia non
 cogant. 32 Prouisionē equidē studētiū taliter limitam⁹/

et sufficientē esse conspiciunt/videlicet quod magister regēs Parisius de cōi cōtributione dicti ordinis vel de redditib⁹ cōibus octuaginta libras turoneſi paruoꝝ/et a monasterio proprio viginti quinque libras eiusdē monete p bursa/et alijs necessitatib⁹ suis. Baccalarius vero regens Parisi⁹ de dicta cōmuni viginti quinque/et a proprio monasterio alias viginti quinque p bursa/et alijs necessitatib⁹ eius. Ac lector biblię in eodē studio de prefato cōmuni decē/et a proprio monasterio viginti libras ipsi⁹ monete percipiant annuatim. Quilibet vero scholariū studens in ipso studio viginti libras dicte monete a proprio monasterio p bursa et alijs necessitatib⁹ suis percipiat similiter ānuatim. Sed in alijs studijs patresabbates ipsoꝝ studioꝝ rectores/ magistro in theologica facultate in illis regenti/ de quadraginta libris p dicte monete p bursa et alijs necessitatib⁹ suis puidere annis singulis teneant. Quā autē baccalari⁹ in eisdem studijs reget/ vbi cōmode nō reperiret magister/ teneant dicti patresabbates dicto baccalario de triginta libris p dicte monete p bursa et omnib⁹ necessitatib⁹ suis annis singulis puidere. Ordina-
 mus quoque vt in quolibet generali p dicatorū studioꝝ/ vnus qd bibliā biblice seu textualiter cōtinuo legat existat/ cui vltra qd decem libras iam dicte monete/ quas percipiat a proprio monasterio p bursa centū solidi eiusdē monete p omnib⁹ alijs necessitatibus suis annuatim a cellarario de burſis scholariū tribuātur. Quilibet autē scholaris in dictis alijs studijs gnālib⁹ pter studiū Parisiē/ac in dicto studio Ahetē qndecim libras p dicte monete a proprio monasterio p bursa et oibus alijs necessitatib⁹ suis percipiat ānuatim. Si qdē oēs puiſiōes hmoi tā abbates dictoꝝ studioꝝ rectores q̄ abbes proprii/ put quēlibet eoz cōtinget seu tāgere poterit mittē teneant ad dicta studia/ eoz sūptib⁹/ et illas ibidē soluē termis supi⁹ designat/ qd⁹ ipsi mittēdi esse debēt i studijs memoratis. 33 Cellararij do et alijs expensas dictoꝝ studioꝝ faciētes teneant iuramētū p̄stare/ qd omnia que recipiēt de puiſionib⁹ ipsoꝝ studioꝝ et studentiu/ fideliter dispensabūt/ et tenebunt etiam reddere rationē de receptis et expensis in fine cuiuslibet mensis/ p̄sentib⁹ magistro

seu lectore dictorum studiosum baccalario et puifore/ac septē alijs
 discretiorib⁹ scholaribus quos dicti puifor magister et bacca-
 larius ad id deliberauerint aduocados. Et vt ipsi abbates qui
 ad mittendū et puifendū astringunt/put superius est expres-
 sum diligentia adhibeant/et abiciat desidia in premissis. **Uo-**
lumus et ordinam⁹ q^o abbas qui dictis terminis monachos seu
 monachū quēadmodū pretactū existit nō miserit cum puifio-
 nibus supradictis/teneat elapso mense duplū puifionū huius
 modi suis expensis mittere ad studiū antedictū. Cuius quidē
 dupli medietas studentī p^o quo mitti debebant p^o libris appli-
 cetur emendis/et alia in vltus cōmunes aliorū studentū p^o cella-
 rariū cōuertatur. Et si dictus abbas duplū prefatū/vt p^o fertur
 infra sex menses dictos terminos imediate sequētes nō mise-
 rit/ei sit eo ipso elapsis ipsis sex mētib⁹ ingressus ecclie interdi-
 ctus/dictas penas incurrant patresabbates eorundē studiosū
 rectores/qui dictis terminis nō miserint et non soluerint puif-
 ones prefatas/put superius est descriptum. **Et** si predicti pe-
 nas huiusmodi p^o tres menses dictos sex imediate sequētes/
 pertinaciter tolerarint/eo ipso a diuinis officijs sint suspens⁹.
34 Et vt eisdē studentib⁹ animarū cura nō desit/volumus
 et ordinamus/q^o in eisdē studijs generalib⁹ patresabbates ipso-
 rum studiosū rectores/deputent idoneos puifores/qui curam
 habeat animarū studentū in eisdē/quiq^o illos corrigant et ab-
 soluant sicut p^o prijs abbates subditos p^o prios corrigere et absol-
 uere possunt in monasterijs eorundē/p^o p^oter hoc tamē dicti stu-
 dentes a potestate p^o prijs abbatis exempti aliquaten⁹ non exi-
 stant/vbi autē erit aliquis de ordine ipso in Parisien studio as-
 signat⁹/qui sit vite laudabilis aliasq^o idone⁹ et discret⁹ et ad bac-
 calariatū vel magisteriū theologie disposit⁹ et p^o pitius/abbas
 cisterciēn qui est pro tempore cū cōsilio magistrorū baccalariorū
 et puiforis dom⁹ studentū Paris mādet abbati p^o prio q^o tale nō
 reuocet. **Sz** eū p^o mittat in hmōi sciētia p^o fici/et ad statū baccala-
 riat⁹/ac honorē magisterij p^o uehi/lecturāq^o p^o tinuare/put ipsi⁹
 ordinis generale caplm ordinabit/possit tñ ipm gnāle caplm
 deficiētib⁹ magistris seu baccalarijs in theologia talē etiā an-

baccalariatū vel magisteriū in quolibet p̄dictoz generalīū stu-
 dioꝝ/p̄ncipalē deputare lectozē/si eidē gn̄ali cap̄lo visū fuerit
 expedire. 35 In fauorē vtiq; studij eiusdē theologie vt ab
 alūnis eiusdē ordinis studentib⁹ illi feruētius intendat. Sta-
 tuim⁹ ordinam⁹ ⁊ p̄hibemus expresse q̄ in nullo dictoz studi-
 orū legant̄ vel audiātur iura canonica/nec etiā extra illa p̄ ali-
 quē studentiū eorundē/q̄ si quis cōtrariū attemptare p̄sump-
 setit sit eoipso ad claustrū suū ab hm̄oi studio reuocatus. Nec
 cellarari⁹ dictoz studiorū extunc in aliquo illi p̄uideat. Sed in
 cōtinenti ad ppriū monasteriū remittat̄/de transgressione ac
 inobediētia hm̄oi fm̄ arbitriū abbatis ppriū puniēdus. 36
 Et vt in dictis studijs p̄ studentib⁹ in eis necessaria nō desint
 obsequia. Volumus ⁊ ordinam⁹ vt p̄fati abbates ipsoꝝ studi-
 orū rectores in eis p̄uideant de cellararijs ⁊ alijs officialibus
 idoneis/put necessitas vel vtilitas cuiuslibet studioꝝ requi-
 ret ipsoꝝ. Q̄d q; ipsi cellararij ⁊ officiales iuramentū p̄stabūt
 de fideliter disp̄sando/ac de receptis ⁊ expensis rationē red-
 dendo/quēadmodū sup̄ius est exp̄ssum. Et q; decet ac expe-
 dit vt inter studia cetera studiū Parisiēse refloreat/ ⁊ iuge sine
 intermissionis dispendio habeat. Statuimus ⁊ ordinamus q̄
 in eodē studio Parisiēse deputent̄ magistri/baccalarij/ ⁊ lecto-
 res biblie/ac p̄uisores/cellararij/ ⁊ alij officiales p̄ dicti ordinis
 cap̄lm̄ generale. Q̄ si ipsi vel aliquis eoz deficiant seu ex ali-
 qua causa magistri/baccalarij/ ⁊ lectores lecturā assumere vel
 cōtinuare/aut cellararij ⁊ officiales p̄fati sua officia exercere ne-
 quirent/surrogent̄ alij loco eoz p̄ visitatorē illius anni/ vsq;
 ad sequens dūtaxat capitulū generale/in alijs etiā studijs ge-
 neralib⁹ magistri seu lectores p̄ncipales p̄ dictū generale ca-
 pitulū deputētur. Alij vero minores lectores ⁊ officiales p̄ ab-
 bates eorundē studiorū rectores debeāt deputari. 37 In
 ampliorē nāq; fauorē ⁊ cōtinuationē durabilē studij hm̄oi the-
 ologie iam dicte/statuim⁹ ⁊ ordinamus q̄ q̄diu p̄ dictis stu-
 dijs generalib⁹/p̄ter Bononiēse/Salamatiū/ ⁊ Ahetēse studia/
 magistri in theologia idonei de p̄fato ordine i eodē studio Pa-
 risiēse/vel si nō ibi alibi poterūt reperiri/teneat̄ idem capitulū

generale magistꝝ in theologia principalē deputare lectorem.
 Alioquin magis idoneū baccalanū quē ad hoc poterunt Pa-
 risius vel si nō ibi alibi reperiri/ quos dictū capitulū generale
 ad suscipiendū ⁊ cōtinuandū lecturā hmōi/ si necesse fuerit/ per
 censurā ecclesiasticā ⁊ alia oportuna remedia sublato appellati
 onis obice/ etiā auctoritate aplice coartandi/ dicto capitulo ꝓ
 diffinitorib⁹ ipsius/ necnō abbatib⁹ dicatorū studiorū rectorib⁹
 cōitervel diuissim plenā atq; liberā tenore p̄sentiū concedimus
 potestātē. Prefato insup caplo generali similē ptātem cōcedi-
 mus cōpellendi/ appellatione remota/ ꝓ censurā ⁊ remedia hu-
 iusmodi abbates ip̄oz studiorū rectores/ ad recipiendū magi-
 stros in theologia ⁊ baccalarios ad p̄dictū lecturā/ ⁊ ad p̄uidē-
 dum eisdē de cōmuni cōtributione ipsius ordinis/ ⁊ ꝓ bursa et
 alijs necessitatib⁹ eorū/ annis singulis ꝓut de ꝓuisionib⁹ hu-
 iusmodi est superi⁹ limitatū. Ipsi vero magistri non pompose
 manere/ seu laute viuere p̄sumant in studijs antedictis/ sed hu-
 militer ⁊ deuote legant/ cibis cōpetentib⁹ vescantē/ ⁊ vno solo
 seruitore clerico sint cōtenti. In studio autē Adeteñ ꝓuideat
 de lectorib⁹ ⁊ alijs officialib⁹ domus studentiu/ abbas supra-
 dicti monasterij Adorimūdi qui est/ ⁊ qui ꝓ tēpore fuerit de cō-
 silio sui cōuentus vel maioris ⁊ sanioris partis eiusdē ꝓut sibi
 videbitur expedire. 38 Et cum sit dedecens ⁊ deforme vt
 quis/ p̄sertim religiosus/ cū vanitate ⁊ imperitia cathedrā ascē-
 dat p̄minentie magistralis. Statuim⁹ ⁊ ordinamus q̄ de cete-
 ro nullus de ordine p̄dicto assumatur ad recipiendū magiste-
 riū seu doctoratus honorē/ nisi prius ꝓ eum p̄stito iuramēto in
 p̄sentia ꝓuisionis ⁊ studentiu ipsi⁹ ordinis tunc p̄sentiū in stu-
 dio in quo hmōi honorē recipere voluerit/ seu maioris partis
 numero eorundē/ q̄ in assumptione ipsi⁹ honoris vel ante seu
 post occasione illi⁹/ circa cibos/ vestes/ vel alia nō expendat ꝓ
 se vel ꝓ aliū vndequq; habuerit/ vel fuerit sibi datū/ nec quātū
 in eo fuerit vltra valorē mille turonesi argenti expendi ꝓmit-
 tat ab alijs eius cōsanguineis vel amicis. Baccalarij etiam iu-
 ramentū similiter teneantur in p̄sentia predictorū q̄ occasione
 baccalariatus sui vel ante seu post nullum festū seu cōuiuuium

faciant p se vel aliū/ seu fieri permittant/ quantū in eis fuerit a
 quibuscunq; alijs eorū consanguineis vel amicis. 39 Ad
 bec deniq; statuimus ⁊ ordinam⁹ q̄ quicūq; dicti ordinis/ qui
 tamē in eodē studio Parisien vel in aliquo alio predictorū ge-
 neraliū ipsius ordinis studiorū/ p sex annos in theologia stu-
 duerint/ ⁊ ad hoc idonei extiterint in dicto studio Parisien pos-
 sint cursus biblie facere. Et qui per octo annos studuerint vt
 presertur sentētias legere in Parisien studio memorato. Non
 obstantib⁹ quibuscūq; statutis ⁊ cōsuetudinib⁹ ac obseruatijs
 ordinis/ monasteriorū/ locorū cōuentualiū/ ⁊ studiorū sepe dic-
 torū contrarijs iuramētis/ cōfirmationibus ap̄licis/ aut qui-
 busuis firmitatib⁹ alijs roboratis ⁊ illo presertim statuto quo
 in eodem studio Parisien caueri dicitur/ q̄ nullus possit legere
 cursum biblie/ nisi ibidem studuerit septez annis. Quodq; nō
 pmittatur sententias legere/ nisi etiā inibi studuerit decem an-
 nis. put sic vel aliter in statutis ipsi⁹ studiū Parisien dicitur cō-
 tineri. Necnon quibuslibet priuilegijs/ iudulgentijs/ ⁊ litteris
 apostolicis/ ordini monasterijs/ locis cōuentualib⁹ ⁊ studijs p̄-
 fatis/ siue vniuersitatibus magistrorū ⁊ scholariorū eorundē in
 contrariū concessis/ per que p̄sentibus non expressa vel totali-
 ter non inserta effectus huiusmodi itatutoꝝ ⁊ ordinationū no-
 strorum omniūq; aliorū ⁊ singulorum contentorū in eisdem p̄-
 sentibus valeat quomodolibet impediri. Et de quib⁹ quorū-
 cumq; totis tenorib⁹ plenam ⁊ expressam oporteat in nostris
 litteris fieri mentionē. 40 Ne autem suprascripta vel ali-
 qua seu aliquod eorundē in obliuiois lubricū deducantur/ seu
 paruipendant ab aliquo/ quinimo vt de ipsis nūc ⁊ perpetuis
 futuris temporib⁹ noticia certior habeatur/ eadem auctoritate
 statuimus ordinam⁹ ⁊ districte iniungim⁹/ vt in primo gene-
 rali capitulo dicti ordinis ⁊ deinceps singulis annis in eodem
 capitulo generali/ ac semel quolibet anno in quocūq; monaste-
 riorū ⁊ locorum cōuentualiū predicti ordis omnib⁹ monachis
 eorū in capitulo ad hoc specialiter cōgregatis p̄missa omnia ⁊
 singula de verbo ad verbū legantur/ ⁊ etiā publicentur. Nulli
 ergo omnino hominū liceat hanc paginā nostrorū voluntatū

constitutionū/statutorum/ordinationū/permissionū/prouifi-
onū/inhibitionū/reprobationum/detestationū/abolitionum
reuocationū/dispositionū/limitationū/z mandatorum infrin-
gere/vel ei ausu temerario contraire. Si quis autē hoc attem-
ptare p̄sumpserit/ indignationē omnipotentis dei/ z beatorū
Petri z Pauli apostolorum eius se nouerit incursum. Datum
apud pontem sorgie Auinionē dioc. iij. Idus Julij. Ponti-
ficatus nostri Anno primo.

4) Premissa bulla dñi Benedicti est in forma gratiosa.
Sed est alia executorialis eiusdem sub cordula canapis in for-
ma rigorosa/que sic incipit. **Benedictus** Episcopus ser-
uus seruoz dei. Dilecto filio Guillo abbati monasterij cister-
ciēsi Labiloneſi diocesis. Salutē z apostolicā benedictionem.
Ad statum sacri tui ordinis in ecclesia dei. zc. Ubi p̄sequi-
tur omnia que in bulla p̄cedenti habentur/ Deinde in fine ha-
betur clausula sequens. **Quia** vero tanta est inceptoris
maligni uersutia z malicia puigil atq; solers/quod tam seruos
dei q̄ etiam alios christiani nominis titulo insignitos suis tē-
taminibus nequissimis impellere satagit z prostare/ possitq;
proinde contingere quod q̄ plurimi abbates prelati z persone
prefati ordinis erunt in plerisq; statutorum z ordinationū hu-
iusmodi transgressores/sicq; penas per illa inflictas incurrēt z
ecclesiastice in eis apposte censure laqueis inuoluētur. Nos ex
officij nostri debito quo salutem cunctorū appetimus/z quan-
tū possumus procuramus/z etiam ex paterne pietatis affectu
animarū periculis occurrere cupientes. Tibi tuisq; successori-
bus tui monasterij abbatibus/qui p̄ tēpore fuerint hmōi trās-
gressores seu nō seruātes statuta z ordinationes eadē/abbates
videlicet p̄fatos monachos z cōuersos p̄dicti ordīs q̄uilibet
excōicationū z suspensionū sentētis hmōi auctoritate aplica/
quotiens z qñ expedierit iuxta formā ecclesie absoluedi/nec-
nō interdicti sententiā quā illos ob transgressiones hmōi pri-
gerit forte incurrere auctoritate p̄dicta relaxandi z eadē etiam

auctoritate dispensandi cū eis sup irregularitate si quā sic liga-
 ti forsan cōtraxerint diuina officia celebrando/ vel se illis imi-
 scendo iniunctis cuiq; ipsorū p delicti qualitate penitentia sa-
 lutari/ et alijs que de iure fuerint iniungenda plenā atq; liberā
 cōcedimus tenore presentū potestātē. Datum apud pontem
 sorgie Auuioneñ dioc. iij. Idus Julij. Pontificatus nostri
 Anno primo.

Et hanc rigorosam in forma dñs Pius pp. ij. cōfirmavit cū
 additione clausule sequentis. Ceterū q; difficile foret pre-
 insertas et p̄sentes litteras ad singula in quib; de eis fides for-
 san fuerit/ loca deferre. Uolum; et ap̄lica auctē sup̄dicta decer-
 nim; q; ipsarū transsūpto alicui; ep̄alis vel superioris ecclesia-
 stice curie sigillo munito ac signo et subscriptione notarij publi-
 ci legalisq; signato/ in iudicio et extra tanq; ipsis preinsertis et
 p̄sentibus litteris si exhiberentur plena fides adhibeat; et pin-
 de stetur ac si ipse preinserte et p̄sentes littere foret exhibite vel
 ostense. Nulli ergo oīno hominū liceat hanc paginā nostrorū
 confirmationis/ cōmunitōnis/ sup̄pletionis/ cōstitutōis/ volū-
 tatis/ et decreti infringere/ vel ei ausu temerario cōtraire. Si q̄s
 autem hoc attemptare p̄sumpserit/ indignationē omnipoten-
 tis dei/ et beatorū Petri et Pauli apostolorū eius se nouerit in-
 cursurum. Datum Abantue. Anno incarnationis dominice
 Milleesimo quadringētesimo quinquagesimonono. vij. kl. Au-
 gusti. Pontificat; nostri Anno primo.

Circa premissa Nota q; summus iste pontifex/ qui vt
 ipsemet testatur/ a puero in ordine fuit nutritus/ p̄sente et re-
 quirēte discreto abbate cistercij/ cum alijs principaliorib; ordi-
 nis patrib;/ tam sollicite saluti animaz omniū abbatū/ mona-
 chorū et cōuersorū ordinis p̄uiderat/ vt quotiēs sua transgredi-
 entur statuta et mandata/ aut ob nō paritionē excōicatiōis sen-
 tentiā seu irregularitatis penā incurrent/ p̄ cistercij abbatē ab-
 solui valeant/ hic aut nullā conferat potestātē ad absoluendū

dictū abbatē cisterciū / si in aliquo eorū forsan transgrediat / ne-
 cesse est dicere / aut eundē cisterciū abbatē omnium aliorū esse in-
 felicissimū utpote ab oculatissimo pontifice / seq̄ ipso / et a reli-
 quis patrib⁹ ordinis in piculo sententiarū neglectū / et eos om-
 nes / minus de ipso et ei⁹ cōsciētia / q̄ de alijs quibuscūq̄ cogi-
 tasse / aut summū pōtificē nō voluisse dictū abbatē cisterciū ad
 hmoi instituta et p̄cepta sicut alios obligare / saltem quo ad pe-
 nas et cēsuras. Primū qui dicere voluerit / videat si recte sapi-
 at. Scdm̄ ergo tenendū videt̄. Et si em̄ ordinata in hac bulla
 quantū ad ipm̄ attinet ut alij obseruare teneatur / nihilomin⁹
 si quōq̄ ut homo transgrediat / penarū ibidē expressaz culpam
 nō incurrit / sed p̄ inobediētie culpa a simplici cōfessore sicut de
 alijs peccatis absolui posse videt̄ / absq̄ eo p̄ absolutione ab
 huiusmodi censuris et penis in ista bulla taxatis ad aliquā su-
 periozem auctoritatē eum recurrere oporteat / quēadmodum
 alij de ordine suo p̄ istā clausulā ad ipsum remittunt̄ / quia ad
 eas papa ipm̄ ligare ut videt̄ nō intendit. Sicut de p̄latis sta-
 tuta sub penis cōdentibus doctores dicere solēt. Et ex hoc re-
 ligiosa et salutaris inoleuit cōsuetudo / ut anno quolibet in fi-
 ne capituli generalis / abbates vniuersi et alij p̄sentes de ordine
 ab ipso abbate cisterciū munus benedictionis / et absolutionis
 gratiā instanter requirāt / petātq̄ etiā in foro cōsciētie ab illis
 absolui et suos absoluere posse / sicut et alij oēs de ordine deū tē-
 mentes / et animarū suarū salutē optātes ad quos diuertit hoc
 ipm̄ requirere cōsueuerūt. Et hac ratione dudū timorati abba-
 tes suas et suorum amātes cōsciētiās capitulū generale frequē-
 tabant / ut saltē tante gratie p̄ se et suis participes essent. Lūq̄
 potestas ista soli abbati cisterciū a sūmo pontifice cōferatur / ut
 deant omnes si eam generale caplm̄ alicui cōmittere pōt / seu a
 capitulo aliquis in plenaria ordinis ptāte cōmissarius depu-
 tatus / hac facultate uti possit vel debeat. Sec⁹ de censuris et
 penis p̄ ordinē taxatis. Deniq̄ p̄ dñi L. le. pp. vj. cōcessionē ip-
 se cisterciēn̄ abbas pōt dare quolibet anno omnib⁹ existenti-
 bus in capitulo generali / penitentib⁹ et cōfessis duos annos / et
 duas quadragenas de indulgentia / ultra multas alias indul-

gentias quas dare pōt omnib' p'sentib' quotiēs facit vel audit sermonē. Ceterū qz postmodū inhibitiō hic facta de nō legendis aut audiendis iurib' patrib' ordinis visa est minus ordini cōgruere. Idcirco per aliū sequentē summū pontificē abbati cisterciū dispensandi cū .xxiiiij. monachis sui ordinis vt iura canonica audire legere ac gradus ⁊ honores scholasticos recipere valeant/auctoritas fuit concessa.

Eiusdem. Ne mendicantes transeant ad ordinem nostrū/sine licentia domini pape mentionē expressam huius statuti facientes.



Benedictus Ep's servus servorum dei. Ad perpetuā rei memoriā. Regularē vitam p'fessis sic expedit subtrahi omnē inquietudinis ⁊ turbationis materiā q' in contēplationis suauitate quiescere valeant/ ⁊ tranquillū dño reddere famulatū. Cum igitur ex eo q' p'fessores ordinū mendicantiū ad monachorū nigrorū ⁊ cisterciē ordinē cōsue-

runt plerūqz transire/multas in dictis ordinibus turbatiōes/infestationes/molestias/damna/ ⁊ scandala puenisse experientia doceat manifeste. Nos his ex debito pastoralis officij p' futuro tempore occurrere cupientes de cōsilio fratrum nostrorū decernimus ne quis cuiusuis ordinis mendicantiū professor ad aliquē ditorū duorū ordinū q'quomodo trāsire valeat sine Romani pontificis licentia speciali plenā ⁊ expressam faciēte de cōstitutione huiusmodi mentionē. Nō obstantibus puilegijs ap'licis quibuscūqz cōcessis in contrariū dictis ordinibus mendicantiū/seu eorū prelati aut aliquib' eorundē q' quo ad hoc nulli' ex nunc fore decernim' firmitatis. Nulli ḡ oino hoim

liceat hanc paginā nostre cōstitutionis infringere/ vel ei ausu
temerario cōtraire. Si quis autē hoc attemptare p̄sumpserit/
indignationē omnipotētis dei/ et beatorū Petri et Pauli ap̄lo
rum eius se nouerit incurfurū. Datum Auinioſi. iij. Moſi Ju
lij. Pontificatus noſtri Anno primo.

Eiusdem. **Q**uod mōnasteria ordinis vnā so
lam decimā et vnā p̄curationē p̄ legatis
et nuncijs ap̄licis soluunt p̄ se et omnib⁹
membz et grangijs sibi subiectis siue in
vna dioceſi siue in diuerſis existunt.

Benedictus Ep̄s seruus seruo
rum dei. Dilecti fi
lij vniuersis collectorib⁹ decime/ et p̄cura
tionū legatis et nuncijs sedis ap̄lice debitaz
auctoritate ap̄lica deputatis/ et impoſterū
deputandis. Salutē et ap̄licam benedictio
nem. Favoris n̄ſi p̄uenire debet auxilio vt
q̄d pie ac iuſte p̄ monaſterioꝝ et mēbroꝝ ſu
orū vtilitate et quiete depoſcit affectu beniuolo p̄uide cōceda
tur. Sane dilecti filij abbas ciſterciꝝ/ eiꝝqꝝ coabbates/ necnō
dilecte in chriſto filie abbatiffe/ et vniuerſi p̄uent⁹ monaſterioꝝ
et locoꝝ p̄uentualiuū ciſtercieſi ordinis nobis ſignificare curarūt
q̄d licet ſm̄ ſtatutū et ordinationē n̄ſa in ſingulis monaſterijs/
et alijs cōuentualib⁹ locis ordinis p̄libati p̄ abbatē ſeu aliū re
gimini p̄ſidentē de ſenioꝝ ſui p̄uent⁹ p̄ſilio duo burſarij depu
tent/ q̄ꝝ vnus p̄ncipalis exiſtit/ q̄ ſi q̄dē burſarij oēs pecunias
ipſi⁹ monaſterij vel loci p̄uentualis vñcūqꝝ p̄ueniētes vniuerſa
lit recipiūt/ et de dicti abbatē vel regimini p̄ſideſi mādato illas
distribuūt p̄ut fuerit oportunū/ et tā de antiquo more q̄ de ob
ſeruantia eorūdē in decima que p̄ ſedē ap̄licam p̄ tēpore im
ponitur/ et p̄curatiōibus legatis et nuncijs ſedis ap̄lice debitis/

quodlibet monasteriū dicti ordinis pro se ⁊ omnib⁹ membris
 ⁊ grangijs suis/ siue in eadē/ siue in diuersis dioec̄ consistant/
 onus sup̄ hoc sibi rationabiliter impositā soluere consueuerit/
 p̄dictis mēbris ⁊ grangijs nullā separatam solutionē facienti-
 bus/ sed cōcurrentibus in solutione predicta cū huiusmodi p̄n-
 cipali monasterio seu cōuentuali loco cui subesse noscunt/ nō
 nulli tamen ex vobis eos p̄ huiusmodi locis ⁊ membris consi-
 stentibus extra dioecesim in qua monasteriū seu locus cōuentu-
 alis cui subsunt existit decimā ⁊ p̄curationes huiusmodi/ sepa-
 ratim exigere ⁊ extorquere p̄ eorū libitō moliunt/ ipsos super
 hoc multipliciter molestantes. Nos igitur eorū sup̄ premissis
 p̄uidere quieti ac huiusmodi obuiare molestijs intēdētes vni-
 uersitati vestre p̄ apostolica scripta districte precipiē/ manda-
 mus quatenus ex quo monasteriū seu cōuentualis locus hu-
 iusmodi p̄ se/ membris ⁊ grangijs sibi subiectis/ siue in vna ea-
 demq̄ diocesi siue diuersis dioec̄ibus cōsistant decimā ⁊ p̄cu-
 rationes huiusmodi sibi impositas duxerint p̄soluendas/ nul-
 lam aliā solutionē a predictis mēbris seu grangijs exigatis/
 ne quod absit ex diuersitate huiusmodi solutionū bis exigi seu
 solui contingat qđ semel est tantūmodo p̄soluendum. Nos in
 sup̄ omnes processus ⁊ sentētijs quos vel quas contra man-
 datum huiusmodi p̄ vos vel aliquē vestrū haberi seu proferrī
 cōtigerit irritos decernimus ⁊ inanes/ ⁊ nullius existere firmi-
 tatis. Datum Auinioni. x. kl. Martij. Pontificatus nostri
 Anno quinto.

Privilēgi dñi Clemētis pape. vi.

**Conseruatoria ad abbates sancte Beno-
 uefe Parisien̄/ sancti Clemētis Meten̄/ ⁊
 sancti Pauli Bisuntinen̄.**